

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
שירות ההדרכה והמקצוע
אגף בעלי חיים - תחום צאן

יוני 2020

הפחתת ייצור חלב עיזים **דורית כבביה, מנהלת תחום צאן**

עקב צמצום הביקוש לחלב ולמוצרי חלב עיזים, והצטברות עודף במלאי הגבינות, הענף נאלץ להתאים את ייצור החלב לביקוש, מבלי לפגוע בפוטנציאל הייצור. להפחתת ייצור חלב עיזים בתקופה הקרובה מוצעות שיטות אחדות:

1. צמצום תדירות החליבות
2. קיצור תחלובות והקדמת ייבוש העיזים
3. הוצאת עיזים מהעדר
4. שינוי בתוכנית ההזנה

צמצום כמות החליבות

צמצום מספר החליבות יפחית את ייצור חלב. בהתאם לרמת היצרנות, ניתן להעביר את כל העדר לחליבה אחת, או לחילופין, לעבור לחליבה אחת בחלק מהקבוצות, למשל של עיזים בינוניות ונמוכות תנובה. שינוי זה צפוי להיות מלווה בהפסד של כ-15% עד 30% מהחלב, אך גם בעלייה בריכוז המוצקים בחלב, ובהפחתת הוצאות עבודה, חשמל וחומרים נלווים.

חשוב מאוד להתאים את ההזנה לרמות הייצור, במטרה לחסוך בהוצאות ולהימנע מהשמנת העיזים ומבעיות מטבוליות (רעלת הריון).

קיצור תחלובות והקדמת ייבוש העיזים

יש לשקול ייבוש של חלק מהעיזים החולבות, תוך התאמת ההזנה. במקביל ניתן להשרות ייחומים לקבלת המלטות סתיו, שיגבירו את ייצור החלב מחוץ לעונה, כשהביקוש לו גבוה. המעוניינים בהדרכה להגברת ייצור לחלב מחוץ לעונה בחודשים נובמבר, דצמבר, ינואר ופברואר - מוזמנים לפנות למדריכי הצאן.

הוצאת עיזים

ניתן להגביר את הבירור (סלקציה) בעדר, ולמכור לבשר עיזים מבוגרות או כאלה שנתוני היצרנות שלהן נמוכה או שלהן בעיות בריאות או בעיות עטין (ספירת תאים סומטיים גבוהה, נגיעות בחיידקים, מבנה עטין וכו'). בהתאם להתפתחויות, הוצאת הבוגרות תלווה בהצערת העדר והוספת צפירות עם פוטנציאל יצרנות גבוה.

הזנה

ניתן לבחון את הכדאיות הכלכלית של הורדת תנובת החלב באמצעות שינוי בהזנה. העלאת שיעור המזון הגס (בהתאם לסוג ולאיכות של המזון הגס), והורדת ריכוזי האנרגיה והחלבון במנה עשויים לצמצם את ייצור החלב. לבחינת שינוי ההזנה מומלץ להיוועץ בתזונאי או במדריך. כל שינוי ייעשה תוך התאמת תוכנית ההזנה ליצרנות ומבלי לפגוע בבריאות ובמצב הגופני של העיזים.

סיכום

נסקרו כמה דרכים לצמצום ייצור החלב, תוך מזעור הפגיעה ברווחיות ובפוטנציאל הייצור בהמשך. את ייצור החלב ניתן לצמצם באמצעות מעבר לחליבה אחת ביום, קיצור התחלובות והוצאת עיזים, תוך שינוי ההזנה והקטנת העלויות הנלוות להזנה, עבודה ותחזוקה.

חשוב לזכור כי ההמלצות אינן חד-משמעיות ויש להתייחס באופן פרטני לתנאים ולנתונים במשק (עלויות, יצרנות ומצב העדר). מומלץ לפנות למדריכי הצאן לקבלת ייעוץ והכוונה ביישום הפתרונות שהוצגו בדפון זה.

המעוניינים במידע נוסף, הבהרות והסברים, או ניתוח כלכלי ומקצועי של משקם בהשוואה לנתונים הארציים מוזמנים לפנות אליי.

דורית כבביה, נייד: 050-6241611

doritka@moag.gov.il או dorcab@shaham.moag.gov.il

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד.

אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתום.